

7.3.6 Obecná rovnice přímky II

Př. 1: Urči, které z následujících rovnic určují stejnou přímku:

a) $2x - y + 3 = 0$ b) $2x - 3y + 3 = 0$ c) $4x + 6y + 6 = 0$
 d) $-x + \frac{3}{2}y - \frac{3}{2} = 0$ e) $4x - 6y + 3 = 0$

a) $2x - y + 3 = 0 \Rightarrow x - \frac{y}{2} + \frac{3}{2} = 0$ b) $2x - 3y + 3 = 0 \Rightarrow x - \frac{3}{2}y + \frac{3}{2} = 0$
 c) $4x + 6y + 6 = 0 \Rightarrow x + \frac{3}{2}y + \frac{3}{2} = 0$ d) $-x + \frac{3}{2}y - \frac{3}{2} = 0 \Rightarrow x - \frac{3}{2}y + \frac{3}{2} = 0$
 e) $4x - 6y + 3 = 0 \Rightarrow x - \frac{3}{2}y + \frac{3}{4} = 0$ Stejnou přímku určují rovnice b) a d).

Př. 2: Rozhodni, jak můžeme u přímek zapsaných pomocí obecné rovnice rozhodnout o jejich rovnoběžnosti. Které z přímek uvedených v předchozím příkladu jsou rovnoběžné s přímkou $2x - 3y + 3 = 0$?

Při hledání rovnoběžných přímek se zabýváme pouze koeficienty $a, b \Rightarrow$ s přímkou $2x - 3y + 3 = 0$ jsou z přímek zadaných v příkladu 4 rovnoběžné přímky $-x + \frac{3}{2}y - \frac{3}{2} = 0$ (ta je s ní totožná) a $4x - 6y + 3 = 0$.

Př. 3: Najdi obecnou rovnici přímky, která je rovnoběžná s přímkou $2x - 3y + 1 = 0$ a prochází bodem $K[-2; 3]$.

$$2x - 3y + c = 0$$

Dosadíme bod $K[-2; 3]$: $2x - 3y + c = 2(-2) - 3 \cdot 3 + c = 0 \Rightarrow c = 13$

Př. 4: Najdi obecnou rovnici přímky, která je kolmá na přímkou $2x - 3y + 1 = 0$ a prochází bodem $K[-2; 3]$.

$$n = (3; 2) \Rightarrow 3x + 2y + c = 0 \text{ dosadíme bod } K[-2; 3]: 3(-2) + 2 \cdot 3 + c = 0 \Rightarrow c = 0$$

Př. 5: Urči vzájemnou polohu přímek $p: 3x + 2y + 1 = 0$ a $q: x - 3y + 4 = 0$. Pokud jsou přímky různoběžné, urči jejich průsečík.

$$\begin{array}{r} n_p = (3; 2) \quad n_q = (1; -3) \\ 3x + 2y + 1 = 0 \\ x - 3y + 4 = 0 \\ \hline 3x + 2y + 1 = 0 \\ \underline{[1] - 3[2]} \quad 11y - 11 = 0 \end{array}$$

$$y = 1 \quad \text{dopocítáme } x: x - 3y + 4 = x - 3 \cdot 1 + 4 = 0 \quad x = -1 \quad P[-1; 1].$$

Př. 6: Najdi společné body přímek $p = \{[2-3t; 1+2t], t \in R\}$ a $r: 2x+3y-7=0$. Podle počtu nalezených bodů rozhodni o jejich vzájemné poloze:

přímka p :
$$\begin{aligned} x &= 2-3t \\ y &= 1+2t, t \in R \end{aligned}$$

přímka r : $2x+3y-7=0$

$$2(2-3t)+3(1+2t)-7=0$$

$$4-6t+3+6t-7=0$$

$0=0 \Rightarrow$ přímky mají nekonečně mnoho společných bodů $\Rightarrow$ přímky p a r jsou rovnoběžné

Pedagogická poznámka: Následující příklad vyžaduje pouze orientaci ve směrových a normálových vektorech. Snažím se (i přeskočením některých předchozích příkladů), aby si ozkoušeli všichni. Studenti většinou pro přímku nepoužijí rovnou vektor u , ale vektor na něj kolmý. Říkám jim nejdříve jenom to, aby si ujasnili, co který z jejich vektorů znamená, případně si nakreslili obrázek. Při vysvětlování před třídou ho na tabuli kreslím také.

Př. 7: Je dána přímka $p(A; u)$; $A[1; -2]$, $u = (-1; 2)$. Najdi obecnou rovnici přímky r , která je na přímce p kolmá a prochází bodem A .

Hledaná přímka je kolmá na přímce $p \Rightarrow$ normálový vektor přímky r se rovná směrovému vektoru přímky p : $n_r = u_p = (-1; 2) \Rightarrow -x+2y+c=0$

Dosadíme bod $A[1; -2]$: $-1+2(-2)+c=0 \Rightarrow c=5$

Přímka r má obecnou rovnici $-x+2y+5=0$

Př. 8: Najdi parametrické vyjádření přímky $p: 3x-4y+5=0$.

Pro parametrické vyjádření potřebujeme:

- směrový vektor: je kolmý na normálový $n_p = (3; -4) \Rightarrow s_p = (4; 3)$
- jeden bod přímky: zvolíme si jednu souřadnici, druhou spočítáme (například $x=1 \Rightarrow 3x-4y+5=3 \cdot 1-4y+5=0 \Rightarrow y=2 \Rightarrow A[1; 2]$)

Parametrické vyjádření přímky p :
$$\begin{aligned} x &= 1+4t \\ y &= 2+3t, t \in R \end{aligned}$$

Dodatek: Je možné postupovat i jinak:

vypočítat z obecné rovnice dva body a sestavit parametrické vyjádření s jejich pomocí

jednu proměnou vyjádřit pomocí parametru (1. rovnice $x=t$) a tímto vyjádřením

ji nahradit v obecné rovnici (2. rovnice $3t-4y+5=0 \Rightarrow y = \frac{5}{4} + \frac{3}{4}t$)

Vyjádření, která získáme, budou obecně různá.

Př. 9: Petáková:

strana 105/cvičení 5

strana 105/cvičení 10

strana 106/cvičení 13 a)